ה שם ד׳ (ע״א). ו שם ח׳ (ע״א) בְּשִׁמְעָתָא דְּכַרְגָּרַת. ז שם צ״ט (ע״א). ח בְּרֵישׁ עֲרוּבִין (ו׳) בְּפֵרוּשׁ רַש״י (ד״ה ירושלים).

פָּנִים, נִדּוֹנִים (יא) לְפִי גָּבְהָן וְרָחְבָּן, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר סִימָן זֶה סָעִיף י״ג (בית יוסף בשם הרשב״א והמגיד):

ה [ה]אֲוִיר רְשׁוּת הַיָּחִיד, הוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד (יב) עַד (ג) לָרָקִיעַ: **ו** (ד) (יג) [ו]אֲפִלּוּ כְּלִי כְּגוֹן (יד) תֵּבָה אוֹ מִגְדָּל אוֹ כַּנָּרֶת, (טו) אִם יֵשׁ לְרַבֵּעַ בּוֹ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה וְהוּא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה, (טז) הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד: **ז** [ז]אֵיזֶהוּ רְשׁוּת הָרַבִּים, (ה) [ה] (יז) רְחוֹבוֹת וּשְׁוָקִים (יח) הָרְחָבִים שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה (יט) וְאֵינָם מְקֹרִים [ח]וְאֵינָם לָהֶם חוֹמָה, וַאֲפִלּוּ יֵשׁ לָהֶם חוֹמָה * אִם הֵם (ו) (כ) מְפֻלָּשִׁים מִשַּׁעַר לְשַׁעַר (כא) (וְאֵין דַּלְתוֹתָיו (ז) (כב) נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה) (טור) הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ז [ה] רְחוֹבוֹת. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיִן שוּ״ת בֵּית אֶפְרַיִם סִימָן כ״ו וְכ״ז בְּעִיָּרוֹת שְׁדְּרָכִים מְפֻלָּשִׁים עוֹבְרִים מִתּוֹךְ הָעִיר וְהוּא דֶּרֶךְ הַפֶּלֶךְ, וְיֵשׁ בָּזֶה שְׁנֵי עִנְיָנִים, הָאֶחָד שֶׁעוֹבֵר בְּאֶמְצַע הָעִיר וּמִשְּׁנֵי צִדֵּי הַדֶּרֶךְ יֵשׁ סִבּוּב מְחִיצוֹת כָּזֶה ☜ [ ], אוֹ שֶׁהַדֶּרֶךְ הַמְפֻלָּשׁ בְּסוֹף הַרְחוֹב כָּזֶה ☜ [ ], וּמִסְקָנָא דְּמִלְּתָא שֶׁאֲפִלּוּ כְּפִי הַדֶּרֶךְ הַשֵּׁנִי אֵין לְהַחְמִיר לְדוּן דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים לְאַסֹּר תִּקּוּן צוּרַת הַפֶּתַח וּלְהַצְרִיךְ דְּלָתוֹת, שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתוֹ אִם לֹא מִשָּׁם הַמֶּלֶךְ וּגְדוֹלָיו, וְהַמַּחְמִיר יַחְמִיר לְעַצְמוֹ וְלֹא לַאֲחֵרִים. וְעַיִן בְּשוּ״ת מַהֲרִי״ט סִימָן צַהֲלוֹן סִימָן רנ״א עַל עִנְיַן בָּזֶה בְּעִיר״ק צְפַת תּוב״ב, וְכָתַב שֶׁהַגְּדוֹלִים לֹא פְּקִפְּקוּ בְּהָהֵתֶר הַשְּׁלטוּל, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (משלי כב כח) ׳אַל תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם׳, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

ה (ג) רָקִיעַ. וְאִם נָעַץ קָנֶה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד, עַל גַּבּוֹ הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): ו (ד) אֲפִלּוּ כֵּלִי. וּכְלֵי שֶׁאֵין גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֵין לוֹ דִּין כַּרְמְלִית אֶלָּא הֲוֵי כְּמוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאֵין כַּרְמְלִית בְּכֵלִים. רַש״י בְּשַׁבָּת דַּף ח׳ (ע״א ד״ה פחות), וְעַיֵּן סִימָן שנ״ה סָעִיף ב׳. אֲבָל בִּכְלֵי הַמְחֻבָּר לַקַּרְקַע הֲוֵי כַּרְמְלִית. תּוֹסְפוֹת דַּף י״א ע״ב (ע״ב ד״ה אלא): ז (ה) רְחוֹבוֹת. דְּרָכִים שֶׁעוֹבְרִים מֵעִיר לְעִיר הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (ו) מְפֻלָּשִׁים. פֵּרוּשׁ שֶׁהַשְּׁעָרִים מְכֻנָּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְיֵשׁ לְאוֹתוֹ דֶּרֶךְ הַמְכֻנָּן מִשַּׁעַר לְשַׁעַר כָּל דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים. וְיֵשׁ לְעַיֵּן אִם יֵשׁ חִלּוּק בָּזֶה בֵּין עִיר שֶׁל יְחִיד לְשֶׁל רַבִּים, מַהֲרִי״ט בֵּן לֵב (ח״ג סי׳ עד), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו). וְעַיֵּן סִימָן שצ״ב: (ז) נְעוּלוֹת. נִרְאֶה דְּאִם נָעַל, מִבָּשֵׁל גַּם כֵּן רְשׁוּת הָרַבִּים כֵּיוָן דְּלֹא הָוֵה מְפֻלָּשׁ. ט״ז (סק״ה). כָּתַב בְּתִשְׁבֹּרֶת חָכָם צְבִי סִימָן ל״ז וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מֻצְאתִי לְהַרְשַׁכְּ״א בְּסֵפֶר עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (ש״ב א׳ א) חִדּוּשׁ גָּדוֹל, דְּפִלְטְיָא אֲפִלּוּ דְּלָתוֹת הַמְדִינָה נְעוּלוֹת בַּלַּיְלָה תּוֹרַת רְשׁוּת הָרַבִּים עָלֶיהָ. נִרְאֶה דְּעָתוֹ דְּדִוְקָא בִּמְבוֹאוֹת הַמְפֻלָּשִׁין שֶׁהֵם מְיֻחָדוֹת לְאַנְשֵׁי הַמָּבוֹי הַהוּא וְאֵין יַד כָּל אָדָם שָׁוֶה בָּהֶם דִּמְהַנֵּי נִנְעָלַת בַּלַּיְלָה וְלֹא בְּפִלְטֵרְיָא שֶׁיֵּד כָּל אָדָם שָׁוֶה בּוֹ דַּאֲפִלּוּ נְעִילַת דֶּלֶת לֹא מְהַנֵּי, וְתָמַהּ אֲנִי שֶׁלֹּא רָאִיתִי לְאֶחָד מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁהֵבִיא דָּבָר זֶה. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן:

בְּאוּר הֲלָכָה

ז * **אִם הֵם מְפֻלָּשִׁים מִשַּׁעַר לְשַׁעַר.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ׳ מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּיֵשׁ לְאוֹתוֹ דֶּרֶךְ הַמְפֻלָּשׁ כָּל דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים. וְנִרְאֶה פָּשׁוּט דְּגַם כָּל הָרְחוֹב וְהַשּׁוּק יֵשׁ עָלָיו דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים אַף שֶׁהוּא מִתְרַחֵב הַרְבֵּה מִכָּנֶגֶד הַפְּלוּשׁ. דְּאֲפִלּוּ קֶרֶן זָוִית הַסְּמוּכָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים הֲיָה רְשׁוּת הָרַבִּים אִי לְאו מִשּׁוּם דְּלֹא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתָּא כִּדְאִיתָא בְּשַׁבָּת ז׳ (ע״א), וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה דְּכָל עִקַּר מָקוֹם קְבוּץ הָרַבִּים הוּא בַּמָּקוֹם שֶׁהִתְרַחֵב, וְגַם רְאִיָּה בְּרוּרָה מִמַּה

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְכֵן מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן רַמְ״א שֶׁכָּתַב דְּאִם אֵינָם עוֹבְרִין כְּלַפֵּי פְּנִים נִדּוֹנִין לְפִי גָּבְהָן וְרָחְבָּן, מַשְׁמַע דְּאִם הַחוֹרִין עוֹבְרִין כְּלַפֵּי פְּנִים אֵין אָנוּ מִסְתַּפְּקִין עַל גָּבְהָן וְרָחְבָּן, א]וּלְעוֹלָם כִּרְשׁוּת הַיָּחִיד חֲשִׁיבִי, וְכֵן כָּתְבוּ הַמָּגֵן אַבְרָהָם וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת. וּבְאֵלִיָּה רַבָּה כָּתַב דְּדָבָר זֶה פְּלוּגְתָּא הִיא בֵּין הָרִאשׁוֹנִים, דְּיֵשׁ מִן (יט) הָרִאשׁוֹנִים דִּסְבִירָא לְהוּ דְּכֵיוָן שֶׁהוּא לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה אֵין בְּנֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּם מִפְּנֵי שֶׁכֵּיוָן שֶׁהוּא נָמוּךְ בְּנֵי רְשׁוּת הָרַבִּים מִשְׁתַּמְּשִׁין שָׁם, וְעַל כֵּן דִּינָם כְּחוֹרֵי רְשׁוּת הָרַבִּים הַמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסָעִיף י״ג. וְכֵן הוּא גַּם כֵּן דַּעַת הַגְּרַ״א בְּבֵאוּרוֹ בְּסִימָן זֶה וּבְסִימָן שנ״ג (ד״ה ואם היה), עַיֵּן שָׁם: (יא) לְפִי גָּבְהָן וְרָחְבָּן. הֵינוּ אִם הֵם גְּבוֹהִים עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְאִם לָאו הֲוֵי מָקוֹם פָּטוּר. וְאַף דִּמְבֹאָר דִּינָא דְּרַמ״א בְּהָדְיָא בְּסָעִיף י״ג, נִקְטִיהּ הָכָא כְּדֵי לְבָאֵר דַּאֲפִלּוּ חוֹרֵי רְשׁוּת הָרַבִּים כְּשֶׁמְּפֻלָּשִׁין לִרְשׁוּת הַיָּחִיד דִּינָם כְּחוֹרֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד]: **ה** (יב) עַד לָרָקִיעַ. וַאֲפִלּוּ נָעַץ קָנֶה בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד שֶׁגְּבוֹהַּ מֵאָה אַמּוֹת, אַף שֶׁאֵין בּוֹ רֹחַב אַרְבָּעָה, (יג) אִם זָרַק מֵרְשׁוּת הָרַבִּים וְנָח עַל גַּבָּיו חַיָּב: **ו** (יג) אֲפִלּוּ כֵּלִי וְכוּ׳. הֵינוּ אֲפִלּוּ הִיא עוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: (יד) תֵּבָה וְכוּ׳ אוֹ כַּנָּרֶת. נָקֵט שְׁנֵי מִינֵי כֵּלִים, מֵרֻבָּעִים אוֹ עֲגֻלִּים: (טו) אִם יֵשׁ לְרַבֵּעַ בּוֹ. וְעַל כֵּן בְּכַנֶּרֶת שֶׁהִיא עֲגֻלָּה לֹא הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד עַד שֶׁתִּהְיֶה (יג) חֲלָלָהּ מַחֲזֶקֶת חֲמִשָּׁה טְפָחִים וּשְׁלִשָּׁה חֲמִשֵּׁי טֶפַח, דְּאָז יֵשׁ בַּחֲלָלָהּ לְרַבֵּעַ אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה: (טז) הֲוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד. בֵּין תּוֹךְ חֲלָלָהּ (יד) וּבֵין גַּב הַכֶּלִי מִלְמַעְלָה, וְכֻנַּ״ל בְּסָעִיף ג׳. וּכְלֵי שֶׁאֵין גְּבוֹהַּ עֲשָׂרָה הָעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אֵין לוֹ דִּין כַּרְמְלִית, דְּאֵין כַּרְמְלִית בְּכֵלִים, (טו) ב]אֶלָּא הֲוֵי כְּמוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּבָטֵל לִגְבֵי רְשׁוּת שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד)]. וּלְפִי זֶה אִם עוֹמֵד הַכֶּלִי בְּכַרְמְלִית, דִּין כַּרְמְלִית עָלָיו מִצַּד רְשׁוּת שֶׁהוּא עוֹמֵד בּוֹ, וְכֵן מוֹכֵחַ לְקַמָּן בְּסִימָן שנ״ה [תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת (מג״א סק״ו)]. וְכֵן כָּתַב בְּבֵית מֵאִיר לְדַעַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם]. וּכְלִי (טז) הַמְחֻבָּר לַקַּרְקַע (יז) מִקְּרֵי כַּרְמְלִית אֲפִלּוּ הוּא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים: **ז** (יז) רְחוֹבוֹת. דְּרָכִים שֶׁעוֹבְרִין מֵעִיר לְעִיר הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה): (יח) הָרְחָבִים שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה. דְּיִלְפִינַן מִדִּגְלֵי מִדְבָּר, שֶׁמָּקוֹם הִלּוּךְ הָעֲגָלוֹת הָיָה מַחֲזִיק שֵׁשׁ עֲשָׂרָה אַמָּה, וְעַל כֵּן אִם הָיָה פָּחוֹת מִזֶּה הַשִּׁעוּר רְשׁוּת הָרַבִּים מִן הַתּוֹרָה (יט) אֶלָּא כַּרְמְלִית: (יט) וְאֵינָם מְקֹרִים. דְּדִגְלֵי מִדְבָּר לֹא הָיוּ מְקֹרִים (שבת צח.): (כ) מְפֻלָּשִׁים מִשַּׁעַר לְשַׁעַר. פֵּרוּשׁ שֶׁהַשְּׁעָרִים מְכֻנָּנִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה, וְיֵשׁ לְאוֹתוֹ דֶּרֶךְ הַמְכֻנָּן מִשַּׁעַר לְשַׁעַר כָּל דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ו)]. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה: (כא) וְאֵין דַּלְתוֹתָיו וְכוּ׳. וְאִם דֶּלֶת (כ) אַחַת נִנְעֶלֶת בַּלַּיְלָה, עַיֵּן לְקַמָּן בְּסִימָן שס״ד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ו׳: (כב) נְעוּלוֹת. מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּאִם לֹא הָיוּ נְעוּלוֹת מַמָּשׁ אַף עַל פִּי שֶׁרְאוּיוֹת לִנְעֹל, לֹא נִתְבַּטֵּל עַל יְדֵי זֶה שֵׁם רְשׁוּת הָרַבִּים, וְהוּא כְּדֶרֶךְ רִאשׁוֹנָה הַמּוּבָא לְקַמָּן בְּסִימָן שס״ד סָעִיף ב׳,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יט) תּוֹסְפוֹת (ז׳: ד״ה והלכה) וְרַבֵּנוּ יְרֵחֶם (נתיב יב חלק ד) [וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) דְּדִבְרֵיהֶם בְּשַׁבָּת הוּא רַק לְפִי הַפְּלָקָא דַּעֲתֵיהּ לֹא נִיחָא לְהוּ לְהַרְבֵּה אַחֲרִים בָּזֶה]: **ה** (יב) כְּמִימְרָא דְּרַב חִסְדָּא (ז׳). וּפְסָקוֹ כֵּן הָרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (ז׳: ד״ה הא דאמר, ע״ין רמב״ן ז׳: ד״ה נעץ) וְהָרִי״ף (ב׳: וְהָרַמְבַּ״ם (פי״ד הי״ז) וְהָרֹא״ש (פ״א סי׳ יג) וְהָרַמְבַּ״ן (שם) וְהָרַשְׁבַּ״א (עבורה״ק בית נתיבות ג כז), וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): **ו** (יג) וּלְדַעָה הָאַחֲרוֹנָה שְׁקַרְתִּי בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ג׳ דְּסְבִירָא לְהוּ דְּגַם עִבּוּי הַמְחִיצוֹת חֲמִשָּׁה טְפָחִים וּשְׁלִשָּׁה מִצְטָרְפִין לִשְׁעוּר אַרְבָּעָה טְפָחִים, דִּי שֶׁיִּהְיוּ בְּצִרּוּף הַמְחִיצוֹת חֲמִשָּׁה טְפָחִים וּשְׁלִשָּׁה חֲמִשֵּׁי טֶפַח: (יד) בַּ״ח וּמַאֲמַר מָרְדְּכִי (סק״ג) וּפְרִי מְגַדִּים (א״א סק״ד), וְכָתַב עוֹד בְּפִרְי מְגַדִּים דְּהוּא הַדִּין דְּאִירוּ עוֹלֶה עַד לָרָקִיעַ כְּמוֹ שְׁאָר רְשׁוּת הַיָּחִיד: (מו) אַף דְּאָבֵן הָעוֹזֵר מַשִּׂיג עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) דְּאֵין שׁוּם רְאָיָה מֵרַ״ש (שבת ח. ד״ה פחות) וְכַנַּ״ל דְּאֲפִלּוּ מָקוֹם פָּטוּר בָּעֲלְמָא [וַאֲבָל רְשׁוּת הָרַבִּים לֹא הֲוֵי אֶלָּא נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתֵּיהּ] וְהֵבִיא בְּשֵׁם הַגְּהוֹת אֲשֵׁרַ״י (פ״א סי׳ טו) שֶׁכָּתַב לְהַדְיָא כְּדָבָרָיו, מִכָּל מָקוֹם לְדִינָא אֵין לְנַטּוֹת מִדִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם שֶׁכֵּן מָצָאתִי בְּכַמָּה רִאשׁוֹנִים כְּדִבְרָיו, וְהוּא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבַּ״א (ה. ד״ה הא דאמרינן אלא) וּבְחִדּוּשֵׁי הָרַ״ן (ח. ד״ה פחות) וּבַמְאִירִי (ח. ד״ה מי), [וּמַה שֶּׁהֵבִיא בְּהַגְּהוֹת אֲשֵׁרַ״י בְּשֵׁם רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל וְרַשְׁ״י (י״א: ד״ה מאי גת) דְּבָרָיו, בְּרַשְׁ״י אֵינוֹ מְכָרָח, וּבְרַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁנִּדְפַּס לָפָנֵינוּ לֹא נִזְכַּר כְּלָל דִּין זֶה], וְדַע דִּבְמְאִירִי אִיתָא בְּהָדְיָא דְּגַם מָקוֹם פָּטוּר לֹא שֵׁךְ בְּכֵלִים וְעַל כֵּן אֲפִילּוּ אִם אֵין רֹחַב אַרְבָּעָה וְהוּא עוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בָּטֵל לְגַבֵּי רְשׁוּת הָרַבִּים, וְכֵן פָּסַק בְּחַיֵּי אָדָם כְּלָל מ״ט דִּין ח׳: (מז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (י״א: ד״ה אלא): (יז) וְהַטַּעַם דִּכֵיוָן שֶׁהוּא מְחֻבָּר לַקַּרְקַע אֵין שָׁם כְּלִי עֲלֵיהּ, וְהֲוֵי כְּמוֹ תֵּל פָּחוּת מֵעֲשָׂרָה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וּפְשׁוּט דְּמִילְּא בְּעִינַן שֶׁיִּהְיֶה עַל כָּל פָּנִים רֹחַב אַרְבָּעָה, דְּאִי לָאו הָכִי הֲוֵי מָקוֹם פָּטוּר אֲפִלּוּ גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה וּכְדִלְקַמִּיהּ בְּסָעִיף י״ט: **ז** (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וְהוּא נוֹגֵעַ מִדִּבְרֵי רַש״י (ו. ד״ה מרטיא) וְהָרַמְבַּ״ם (שם ה״י), וְרַש״י בְּעֵרוּבִין ב׳ עַמּוּד א׳ (ד״ה מבוי שהוא גבוה): (כ) עַיֵּן בְּט״ז (סק״ה), וּכְבָר הִקְשׁוּ עָלָיו הָאַחֲרוֹנִים דְּדָבָר זֶה כְּבָר מְפֹרָשׁ הוּא לְקַמָּן בְּסִימָן שס״ד בְּבֵית יוֹסֵף בְּשֵׁם הָרַשְׁבַּ״א (עירובין ו. ד״ה וההוא), וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם שָׁם סָעִיף קָטָן ב׳:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן פסק בשו״ע הרב (ס״ח), ודלא כהגר״א. **ב]** ובשו״ע הרב (ס״י) כתב: מ״מ בכלים לא רצו חכמים לגזור לבטלם מתורת כלי לעשותם רשות בפני עצמם, הואיל והם כלים ודינם כמקום פטור. וי״א שדינם כרה״ר שהם עומדים עליה וכו׳.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שמה

(כג) * ט וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל * שֶׁאֵין (מ) שִׁשִּׁים רִבּוֹא עוֹבְרִים בּוֹ (כד) בְּכָל יוֹם, אֵינוֹ רְשׁוּת הָרַבִּים: ח מְבוֹאוֹת הָרְחָבִים

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ט רש״י שם, וְכֵן נִרְאֶה דַּעַת הָרא״ש בְּפֶרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין (סי׳ ח) וּבְפֶרֶק ג׳ דְּבִיצָה (סי׳ ב) וּסְמָ״ק (לאוין סה יז) וְהַפֹּסֵק הַתְּרוּמָה (סי׳ רפד) וְהָרוֹקֵחַ בְּסִימָן קע״ה וְהַתּוֹסָפוֹת בְּפֶרֶק א׳ דְּשַׁבָּת (ו: ד״ה כאן) דְּמַשְׁמַע קָצָת כֵּן וְכֵן כָּתְבוּ בְּפֶרֶק (י׳) [ר׳] דְּשַׁבָּת (סד: ד״ה רבי). אֲבָל הָרַמְבַּ״ם לֹא הִזְכִּיר תְּנַאי זֶה בְּפֶרֶק י״ד, וְכֵן כָּתַב הָרֹאשׁ בַּמַּגִּיד (פי״ד ה״א) בְּשֵׁם רַמְבַּ״ן (שבת נז. ע״פ ריטבץ נט.) וְרַשְׁבָּ״א (שו״ת סי׳ תשכב) וְהִסְכִּים עִמָּהֶם, וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת מָרְדְּכֵי מִפֶּסֶקֶת שֶׁנָּפְלָה שֶׁבְּסוֹף עֵרוּבִין (סי׳ תנ), וְכֵן כָּתְבוּ הָרַ״ן בְּסוֹף פֶּרֶק כְּמָה אִשָּׁה (כו. ד״ה אבל) וְהָרִיבַ״שׁ בְּתְשׁוּבָה (סי׳ תה) שֶׁאַף שֶׁאֵין שִׁשִּׁים רִבּוֹא עוֹבְרִין בּוֹ הֲרֵי רְשׁוּת הָרַבִּים. י הָרֹאשׁ בַּמַּגִּיד בְּפֶרֶק י״ד (ה״א) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א (עבה״ס ג א ג).

בַּאֵר הַיטֵב

(מ) **שִׁשִּׁים.** מִשְּׁאַת בִּנְיָמִין סִימָן צ״ב וְרַשׁ״ל בְּבֵיצָה סִימָן ח׳ פָּסְקוּ לְחַמְרָא. אַף דְּדַעַת רב פּוֹסְקִים לְהָקֵל וְכֵן פָּסַק בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ סִימָן ש״ג סָעִיף י״ח וְכֵן כָּתַב רַמ״א בְּסִימָן שמ״ו סָעִיף ג׳ שֶׁכָּל רְשׁוּיוֹת שֶׁלָּנוּ כְּרַמְלִית הֵם, מִשְּׁמַע קְדָשָׁה אַחֲרוֹנָה. וּבְפִי הָעוֹלָם מֻרְגָּל עַכְשָׁיו שֶׁאֵין לָנוּ רְשׁוּת הָרַבִּים וְהִיא קְדַעַת הַיֵּשׁ אוֹמְרִים וְהֵם רַבִּים. וְעַל כֵּן הַמַּחְמִיר יַחְמִיר לְעַצְמוֹ וְאֵין בְּיָדוֹ לְמְחוֹת לְמַה שֶּׁנּוֹהֲגִין עַכְשָׁיו כְּאוֹתָן הָרַבִּים שְׁפִקְלִין. טַ״ז מַגֵּן אַבְרָהָם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

עַיֵּן שָׁם: **(כג) וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל שֶׁאֵין שִׁשִּׁים רִבּוֹא וְכוּ׳.** סְבִירָא לְהוּ דְּגַם לָזֶה בָּעֵינַן דִּוּמְיָא דִּדְגְלֵי מִדְבָּר שָׁהָיוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְאַף שֶׁהָיָה שָׁם עוֹד עֵרֶב רַב וְנָשִׁים וְטַף, (כפ) לֹא חָשְׁבִינַן אֶלָּא מַה שְׁנִמְצָא בַּכְּתוּב בְּפָרוּשׁ. וּלְעִנְיַן הֲלָכָה, (כנ) מִדְּעַת הַמְחַבֵּר דְּכָתַב דַּעָה זוֹ רַק בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים מַשְׁמַע דְּלַהֲלָכָה לֹא סְבִירָא לַיהּ כֵּן, [א]וּמִכָּל מָקוֹם אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְמְחוֹת בְּיַד הַסּוֹמְכִין עַל דַּעָה זוֹ, דְּדַעָה זוֹ גַּם כֵּן לֹא דַּעַת יְחִידָאָה הִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה, וְכֵן צָדְדוּ (כג) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים, (כד) וְכָל בַּעַל נֶפֶשׁ יַחְמִיר לְעַצְמוֹ, וְעַיֵּן בְּסִימָן שס״ד בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח׳ וּבְבֵאוּר הֲלָכָה כָּאן וְשָׁם: **(כד) בְּכָל יוֹם.** חִפַּשְׂתִּי בְּכָל הָרִאשׁוֹנִים הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָה זוֹ [ב]וְלֹא נִזְכָּר בְּדִבְרֵיהֶם (כה) תְּנַאי זֶה, רַק שֶׁיִּהְיוּ מְצוּיִין שָׁם שִׁשִּׁים רִבּוֹא. וְעַיֵּן מַה שָּׁכָתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שאין) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן

בֵּאוּר הֲלָכָה

שֶׁכָּתְבוּ הַב״ח וְהָעֶלֶת שַׁבָּת בְּדַעַת הָרַמְבַּ״ם דְּאֶפְלוּ יְעָרוֹת הַסְּמוּכִין לַדְּרָכִים גַּם כֵּן רְשׁוּת הָרַבִּים הֵם מִשּׁוּם דְּשָׁכִיחִי רַבִּים הַמִּסְתַּלְּקִין מִן הַדֶּרֶךְ וְהוֹלְכִין שָׁם, וְכָל שֶׁכֵּן בְּזֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם דְּיֵשׁ לֶאוֹתוֹ דֶּרֶךְ כָּל דִּין רְשׁוּת הָרַבִּים, נִרְאֶה דְּכַוָּנָתוֹ דְּבְעִינַן שֶׁיִּהְא רֹחַב הַדֶּרֶךְ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְגַם שֶׁלֹּא יִהְיֶה מֻקָּרָה, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה חָל עָלָיו שֵׁם רְשׁוּת הָרַבִּים, וּמְמֵילָא חָל עַל שְׁאָר מָקוֹם הַשּׁוּק אַף שֶׁאֵינוֹ מְכֻוָּן נֶגֶד הַפְּלוּשׁ וְכַנַּ״ל, דְּאִי לָאו הָכִי אֵין חָל שֵׁם רְשׁוּת הָרַבִּים עַל כָּל הַשּׁוּק:

*** וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁכָּל וְכוּ׳.** וְטַעַם הַדֵּעָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁאֵין לָנוּ לִלְמֹד מִדְּגְלֵי מִדְבָּר אֶלָּא לְעִנְיַן רְשׁוּת הָרַבִּים מֵאַחַר שֶׁלֹּא תִּהֵא מֻקָּרָה וְשֶׁיִּהְיֶה בָּהּ שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְשֶׁתְּהֵא מְפֻלָּשֶׁת, אֲבָל לֹא לְמִנְיַן הַדּוֹרְסִים בָּהּ:

*** שֶׁאֵין שִׁשִּׁים רִבּוֹא וְכוּ׳. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ח׳ וּבְבֵאוּר הֲלָכָה כָּאן וְשָׁם. חִפַּשְׂתִּי בְּכָל הָרִאשׁוֹנִים הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטָה זוֹ וְלֹא נִזְכָּר בְּדִבְרֵיהֶם (כה) תְּנַאי זֶה, רַק שֶׁיִּהְיוּ מְצוּיִין שָׁם שִׁשִּׁים רִבּוֹא. וְעַיֵּן מַה שָּׁכָתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה שאין) בְּשֵׁם הָרַמְבַּ״ן**

הַמְחַבֵּר דְּלֹא יָצָא הַחַיָּט בְּמַחַטּוֹ סְמוּךְ לַחֲשֵׁכָה בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְכָתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם דִּלְדִידָן לֵן רְשׁוּת הָרַבִּים ש״ה כְּתַב הַמְחַבֵּר כָּל הַנָּהוּ דַּאֲסוּרָה הַבָּהֲמָה לָצֵאת לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְכָתַב שָׁם הַמְּגַן אַבְרָהָם דִּלְכַרְמְלִית שָׁרֵי, דְּכָל שֶׁכֵּן אָסוּר, אֲבָל בְּהֶמָה מַתָּר, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן בְּסִימָן שצ״ב לְגַבֵּי עִיר שֶׁל יָחִיד וְנַצֶּשֶׁת שֶׁל רַבִּים פֶּרֶשׁ רַשׁ״י (עירובין נט. ד״ה עיר) שֶׁל יָחִיד שֶׁלֹּא הָיוּ בָּהּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא וּלְכָפוֹף נוֹסְפוּ בָּהּ דְּיוֹרִין, וְהָרַמְבַּ״ם (עירובין פ״ה ה״ט) פֵּרֵשׁ עִיר שֶׁהָיָה קָנִין יָחִיד, וּפְשׁוּט דְּהָרַמְבַּ״ם אָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ בְּעִנְיָנוֹ דְּלֹא סְבִירָא לַיהּ כְּלָל תְּנַאי דְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא [כָּאן] וְהָנֵּה הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ הֶעְתִּיק שָׁם רַק דְּפֵרֵשׁ הָרַמְבַּ״ם, וּפְשׁוּט דְּאָזֵיל לְשִׁיטָתוֹ כָּאן שֶׁהֶעְתִּיק פֵּרוּשׁ רַשׁ״י רַק בְּשֵׁם יֵשׁ אוֹמְרִים וּלְדִינָא לֹא סְבִירָא לַיהּ כֵּן, דְּאִי סְבִירָא לַיהּ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְּגַן אַבְרָהָם הָיָה לוֹ לְהַעְתִּיק שָׁם פֵּרוּשׁ רַשׁ״י. וְכֵן כָּתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת בְּשֵׁם בְּנָסָת הַגְּדוֹלָה וְכֵן בְּאֵלִיָּה רַבָּה וּבְתוֹסָפַת שַׁבָּת דְּמִדְּכָתַב הַמְחַבֵּר דַּעָה רִאשׁוֹנָה בְּסִתָם מִשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ כֵּן. **וַעֲתִידָה נָבוֹא לְהִתְבּוֹנֵן אוֹדוֹת מַה שֶּׁכָּתְבוּ הַמְּגַן אַבְרָהָם וְהַשַּׁ״ז דְּרֹב פּוֹסְקִים סְבִירָא לְהוּ כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים. הִנֵּה בָּאֶמֶת כְּפִי מַה שֶּׁהֶעְתִּיק הַבַּיִת יוֹסֵף בְּקִצּוּר נִמְרָץ אֶת עִקְּרֵי הַשִּׁיטוֹת דְּמִי הֵם שֶׁרַק אֵלּוּ הֵם הַחוֹלְקִים בָּזֶה,** וְנִכְנָנַת הַבַּיִת יוֹסֵף הָיָה, כֵּיוָן שֶׁאָנוּ מוֹצְאִים כַּמָּה מִגְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה עַל כֵּן בְּוַדַּאי עַל כָּל פָּנִים נָכוֹן לְהַחְמִיר], **אֲבָל כַּאֲשֶׁר חִפַּשְׂנוּ דָּבָר זֶה בְּפוֹסְקִים מָצָאנוּ עוֹד הַרְבֵּה מִגְּדוֹלֵי הָרִאשׁוֹנִים הַמַּחְמִירִים בְּעִנְיָן זֶה.** אָכֵן מִתְּחִלָּה אַחֲשֹׁב דַּעַת הַמִּקִּלִּין בָּזֶה, רִאשׁוֹן לְכֻלָּם הֲבִיא זֶה בְּשֵׁם בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת [רַאֲיָנוּ בְּכַעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁלְּפָנֵינוּ] וְרַשׁ״י בְּצֵרוּבִין [דַּף ו׳ ע״א ד״ה רה״ר] וְדַף נ״ט (ע״א בְּמִתְנִיתִין)] וּסְמָ״ג (לאוין סה יז) וּסְמַ״ק (סי׳ רפד) וְטָפַ הַתְּרוּמָה (סי׳ רי״ד) וְרַבֵּנוּ מֵאִיר וְרוֹקֵחַ (סי׳ קצה) וְתוֹסָפוֹת פֶּרֶק בָּמָּה אִשָּׁה (סד: ד״ה רבי) [וְלִרַ״י מַשְׁמַע שָׁם (בתוס׳) דְּלָא פְּסִיקָא לַיהּ כְּלַי הַאי דָּבָר זֶה] וְהָרֹא״ש פֶּרֶק א׳ דְּעֵרוּבִין (סי׳ ח) וְהָאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ פד אות טז) וְהַשְׁוּר וְרַבֵּנוּ יְרֻחָם (נתיב יב ח״ד). **אָכֵן לְעֻמַּת זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה שְׁסּוֹבְרִין שְׁרְשׁוּת הָרַבִּים הוּא מִן הַתּוֹרָה כְּשֶׁרַבִּים בּוֹקְעִין בַּמָּקוֹם הַזֶּה אִם הוּא מְפֻלָּשׁ וְלֹא בָּעֵינַן שִׁשִּׁים רִבּוֹא,** הֲלֹא הַמָּה הָרַמְבַּ״ם (עיין מגיד משנה פי״ד ה״א) וְהָרַמְבַּ״ן תָּם (עיין ריטב״א ע״פרובין נט. ד״ה ור״ת) וְהָרַמְבַּ״ן (נז. ד״ה ובספר) וְהָרַשְׁבָּ״א (ראה להלן) וְהָרִיטְבָּ״א (ע״פרובין נט.) וְהָרַ״ן בְּפֶרֶק בָּמָּה אִשָּׁה (שם) וְהָגָר (שם) וְהָרַ״ן בְּפֶרֶק בָּמָּה אִשָּׁה (כו. ד״ה אבל) וְהַגָּהַת מָרְדְּכֵי בְּמַסֶּכֶת שַׁבָּת (סי׳ תנ) וְהָרַשְׁבָּ״ם [בְּהַגָּהוֹת (אשר״י) [מָרְדְּכַי] (שם) פֶּרֶק קַמָּא דְּשַׁבָּת בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״ם בְּדִין הָאַסְקָפָה שֶׁהָרַחְמִיר שָׁם מְאֹד נָגֶד דִּינָא וְכָתַב שַׁאֵין לָנוּ כֹּחַ לְהָקֵל וְיָבֹא לִידֵי אִפּוּר תּוֹרָה עַיֵּן שָׁם, הֲרֵי דְּסִבְירָא לַיהּ שַׁגַּם בְּזִמְנָא הַזֶּה שַׁאֵין בְּנִמְצָא שִׁשִּׁים רִבּוֹא גַּם כֵּן יֵשׁ מִן הַתּוֹרָה רְשׁוּת הָרַבִּים], וְכֵן רַבִּי אֶלְיָעָזָר מִמֶּץ בְּסִפְרוֹ יְרֵאִים שֶׁלּוֹ [שֶׁלֹּא הִזְכִּיר כְּלָל בְּתְנַאי רְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁאֵין בְּנִמְצָא שִׁשִּׁים רִבּוֹא] וְהָרִיטְבָּ״ש (סי׳ תה) וְהַמְּאִירִי פֶּרֶק ו׳ דְּשַׁבָּת (נז. ד״ה וסוף) כֻּלָּם סְבִירָא לְהוּ דְּלֹא בָּעֵינַן שִׁשִּׁים רִבּוֹא. וְעַיֵּן בְּרִיטְבָּ״א פֶּרֶק כֵּיצַד מְעַבְּרִין (שם) כָּתַב שָׁם שֶׁרַב הַגָּאוֹנִים סוֹבְרִין כֵּן, וְגַם בְּוַדַּאי מִסְתַּבְּרָא כֵּן דְּזִקָּא מִשִּׁשִּׁים רִבּוֹא לֹא הָיָה רְשׁוּת הָרַבִּים מִשְׁתַּמְּטִי הַגָּמָרָא לְהַשְׁמִיעֲנוּ דָּבָר זֶה, וְגַם בְּדֶרֶךְ ז׳ עַמּוּד א׳ דְּקַמַּשְׁקֶה הַגָּמָרָא ׳אִטּוּ כָּל הָנֵי לָאו כַּרְמְלִית נִינְהוּ׳ אַפַּאי לֹא תֵּרֵץ דַּאֲתוּ לְרַבּוֹת הֵיכָא דְּלֹא הָיָה שִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְגַם דִּידוּעַ שֶׁגָּזְרוּ חַזַ״ל לְעִנְיַן תִּקְרֹעֶת שׁוּפָר בְּשַׁבָּת [וְכֵן לְעִנְיַן קְרִיאַת הַמְּגִלָּה] וּבְטֵלוּ עֲשֵׂה דְּאוֹרַיְתָא לְכְלַל יִשְׂרָאֵל כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי חִלּוּל שַׁבָּת, שֶׁיָּבִיא אוֹתוֹ אַצֶל חָכָם וְיִלַּמְּדֶנּוּ, וְאִי אַמְרַתְּ דְּהוּא כְּשֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתָהּ הָעִיר שִׁשִּׁים רִבּוֹא, הוּא דָּבָר שֶׁאֵין מָצוּי כְּלָל וּכְלָל כִּי אִם אֵיזֶה עִיר יְחִידָה בָּעוֹלָם. וְעַל כֵּן בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר כִּסְבָרָא הָרִאשׁוֹנָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַשַׁ״ל וְהַמַּשְׂאַת בִּנְיָמִין. וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַשַּׁ״ז (סק״ו) [שמ״ו] (רמ״ו) רְאָיָה מִדִּבְרֵי הָרַמ״א בְּסִימָן שֶׁכָּתַב שָׁם שֶׁכָּל רְשׁוּיוֹת שֶׁלָּנוּ כְּרַמְלִית הֵם, כָּתַב הַבַּיִת מֵאִיר דְּאֵינוֹ רְאָיָה כְּלָל, דְּשָׁם אֵירֵי לְעִנְיַן לְהַחְמִיר. וְכֵן מַה שֶּׁמְּסַפֵּק שָׁם בְּדִבְרֵי הָרַשְׁבָּ״א גּוּפָא, כְּבָר דָּחוּ דִּבְרָיו כַּמָּה אַחֲרוֹנִים דְּמַה שֶּׁכָּתַב הַבַּיִת יוֹסֵף זוֹ הַקַּשְׁיָא, הֵינוּ קַשְׁיָא רִאשׁוֹנָה שֶׁמְּתֵרֵצָה לְהוֹצִיא. וְגַם הָרְאוּ בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת בְּתְשׁוּבוֹתָיו בְּסִימָן (תקכ״ב) [תשכ״ב] וּבְסִימָן (תשי״ח) [תש״ט] בְּקִצּוּר, וְכֵן הַעִידוּ הָרִיטְבָּ״א וְהָרִיבַ״שׁ בְּשֵׁמוֹ שֶׁסּוֹבֵר דְּלֹא בָּעֵינַן שִׁשִּׁים רִבּוֹא. וְעַיֵּן בְּסָפֶר גְּאוֹן יַעֲקֹב שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם הַגְּרַ״א זַ״ל גַּם כֵּן רְאָיָה לְשִׁיטַת הַמַּחְמִירִין. **מִכָּל זֶה מוּכָח שֶׁיֵּשׁ לְהַחְמִיר כְּדֵעָה הָרִאשׁוֹנָה, [אַף בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ עוֹד צַד לְהָקֵל יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַסְּבָרָא אַחֲרוֹנָה כֵּן כָּתַב אֵלִיָּה רַבָּה עַיֵּן שָׁם], וּמִכָּל מָקוֹם אֵין בָּנוּ כֹּחַ לְמְחוֹת בְּיַד הַמְקִלִּין שֶׁהֵם סוֹמְכִין עַל הַפּוֹסְקִים הָעוֹמְדִים בְּשִׁיטַת בַּעַל הֲלָכוֹת גְּדוֹלוֹת וְרַשׁ״י הַנַּ״ל, אֲבָל כָּל יְרֵא שָׁמַיִם בְּוַדַּאי יֵשׁ לְהַחְמִיר מִן הַתּוֹרָה, וּמִמֵּילָא אֵין לִסְמֹךְ עַל עֵרוּב שֶׁל עֵרוּת הַפֶּתַח, דְּבְעִינַן דַּוְקָא דְּלְחוּד שִׁשִּׁים רִבּוֹא** וּכְמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר הֵיטֵב לְקַמָּן בְּסִימָן שס״ד (סעיף ב) עַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה וּבַאוּר הֲלָכָה,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(מ) תּוֹסָפוֹת עֵרוּבִין ו׳ עַמּוּד א׳ (ד״ה כיצד): **(כג) אַף דְּהַמְּגַן אַבְרָהָם** (סק״ז) כָּתַב לְהוֹכִיחַ מִדַּעַת הַמְחַבֵּר בְּעַצְמוֹ בְּסִימָן ש״ג סָעִיף י״ח דְּלִדִידָן לֵית לָן רְשׁוּת הָרַבִּים, אֵין רְאָיָה מִזֶּה, דְּהָתָם רַק לְשׁוֹן בַּעַל הַתְּרוּמוֹת [תּוֹסָפָת שַׁבָּת (סק״ט) וּבְרַבֵּי יוֹסֵף וּבְיַת מֵאִיר], וְגַם מַה שֶּׁכָּתַב הַשַּׁ״ז (סק״ו) לְהוֹכִיחַ מֵהַבַּיִת יוֹסֵף (סי׳ שלז) בְּעַצְמוֹ בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א, כְּבָר דָּחוּ אוֹתָהּ בְּשִׁתֵּי יָדַיִם בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ק יד) וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ה) וּבְנֵהַר שָׁלוֹם וּכְמוֹ שֶׁהֵאֲרִיכוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה: **(כג)** הַמְּגַן אַבְרָהָם (סק״ז) וְהַשַּׁ״ז (סק״ו) וְעוֹד כַּמָּה אַחֲרוֹנִים שֶׁהֶעְתִּיקוּ דְּבָרֵיהֶם: **(כד)** בַּיִת מֵאִיר בְּסִימָן שס״ד וְהַחַיֵּי אָדָם (כלל נ דין יג): **(כה)** וְרַק בְּרַשׁ״י בְּצֵרוּבִין נ״ט (ע״א

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וכן כתב בשו״ע הרב (סי״א): וע״פ דבריהם נתפשט המנהג במדינות אלו להקל ולומר שאין לנו עכשיו רה״ר גמורה, ואין למחות בידם שיש להם על מי שיסמכו, וכל יראי שמים יחמיר לעצמו (ועיין היטב בלשונו לקמן סי׳ שסג סמ״ד). **ב]** ובשו״ע הרב (שם) כתב בדעת יש אומרים אלו שכל שאין ששים רבוא עוברים בו בכל יום אינו רשות הרבים אלא כרמלית.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

כ הרא״ש בְּפֶרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין (סי׳ ח) בְּשֵׁם ר״י. ל שַׁבָּת ז׳ (ע״א).

שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה * וּמִתְקַצְּרִים (כה) בְּקָצָתָן וְאֵין בָּהֶם שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאִם אָרְכָּן לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים הֲרֵי הֵם רְשׁוּת הָרַבִּים: ט כמבואות הָרְחָבִים (ט) (כו) * שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וּשְׁלִישׁ * וּשְׁנֵי רְאשֵׁיהֶם מְפֻלָּשִׁים לִרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁהוּא רָחָב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה, (כז) * יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא רְשׁוּת הָרַבִּים: י לְכָל דָּבָר שֶׁהוּא בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, אִם אֵינוֹ גָּבוֹהַּ (שְׁלֹשָׁה) טְפָחִים, (כח) אֲפִלּוּ הֵם קוֹצִים אוֹ צוֹאָה שֶׁאֵין רַבִּים דּוֹרְסִין עֲלֵיהֶם, חֲשׁוּבִים כְּקַרְקַע וְהֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים. (כט) וְאִם הוּא גָּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה, וּמִשְּׁלֹשָׁה עַד תִּשְׁעָה וְלֹא

בֵּאוּר הַלָּכָה

וְכֵן כָּתְבוּ הַחַיֵּי אָדָם בְּכְלָל מ״ט סָעִיף י״ג וְהַבֵּית מֵאִיר בְּסִימָן שס״ד, עַיֵּן שָׁם. וְדַע עוֹד דְּאַף שִׁיטַת רַשׁ״י הַנַּ״ל שֶׁפּוֹטֵר דְּבָעֵינַן שִׁשִּׁים רִבּוֹא, יֵשׁ לְעַיֵּן בָּזֶה טוֹבָא לְדִינָא, דְּיֵשׁ מִן הַפּוֹסְקִים שֶׁנָּקְטוּ דָּבָר זֶה בְּפִשׁוּטוֹ, וְיֵשׁ מִן הָרִאשׁוֹנִים שֶׁהִסְבִּירוּ לְדִבְרָיו בְּאֹפֶן אַחֵר, וְאַעְתִּיק אֶת לְשׁוֹנָם מִפֵּשׁ, וְזֶה לְשׁוֹן הָרִיטְבָּ״א בְּעֵרוּבִין נ״ט (ע״א): רַשׁ״י ז״ל אֵינוֹ מַצְרִיךְ שֶׁיִּתְיַשְּׁבוּ בְּעִיר שִׁשִּׁים רִבּוֹא אֶלָּא שֶׁיִּכָּנְסוּ בָּהּ שִׁשִּׁים [רִבּוֹא], כְּאִלּוּ הַבְּרִכּוֹת וְהָעֲיָרוֹת שֶׁהֵם פְּתוּחִים לִמְקוֹמוֹת הָרְבֵּה וּרְגִילִין בָּהּ סוֹחֲרִים וְכֵיוֹצֵא בָּהֶם, וְתַדַּע שֶׁאַף יְרוּשָׁלַיִם לֹא הָיוּ בָּהּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא תָּדִיר וְאַף עַל פִּי כֵן יֵשׁ בָּהּ מִשּׁוּם רְשׁוּת הָרַבִּים אֶלְמָלֵא דַּלְתוֹתֶיהָ נְעֻלּוֹת בַּלַּיְלָה, וּמַעֲתָה, כֹּל שֶׁבִּתְחִלָּתָהּ נִתְיַשְּׁבָה כִּבְרָכִים וּשְׁוָקִים גְּדוֹלִים לִהְיוֹת רוֹכְלָת הָעַמִּים, זוֹ הִיא שֶׁל רַבִּים. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּכְעֵין זֶה כָּתַב גַּם כֵּן הָרִיאַ״ז וְהֶבִיאוֹ הַשֻּׁלְחָנֵי גְּבוֹרִים בְּפֶרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מְבוֹאוֹת שֶׁל כְּרָכִים הַמְפֻלָּשִׁין חוּץ לָעִיר מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה וּרְחָבִין שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, וְהֵן מַעֲבָר לְשִׁשִּׁים רִבּוֹא כְּדָרְךְ הַכְּרָכִים שֶׁכָּל בָּאֵי עוֹלָם עוֹבְרִין שָׁם, הֲרֵי הַמְּבוֹאוֹת הַלָּלוּ רְשׁוּת הָרַבִּים גְּמוּרָה הֵן. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְהִנֵּה הָרַמְבַּ״ן וַ״ל בְּחִדּוּשָׁיו עַל עֵרוּבִין (נט.) הִקְשָׁה גַּם כֵּן עַל בַּעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת וְרַשׁ״י בְּעַצְמוֹ שִׁיטָה זוֹ וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: מִדְּקָאָמְרִינַן מִדְּבָר בְּזִמְן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל שָׁם הֲרֵי רְשׁוּת הָרַבִּים וּבְזִמַּן הַזֶּה כָּרְמֵלִית, מִכְּלָל דְּעִיר וְאִסְטַרְטָיוֹאוֹת אַף עַל פִּי שֶׁאֵין בָּהֶם שִׁשִּׁים רִבּוֹא הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים, כֵּיוָן שֶׁהַדְּרָכִים כְּבוּשִׁין וּבְנֵי אָדָם עוֹבְרִין בָּהֶם, דְּטֶעֱמָא דְּמִדְּבָר מִשּׁוּם שֶׁאֵין שָׁם דֶּרֶךְ כְּבוּשָׁה וְלֹא מְצוּיָנֶת לַיְלֵךְ בָּהּ לְשׁוּם מָקוֹם וְדַמֵּי לְבִקְעָה שֶׁהִיא רְשׁוּת הַיָּחִיד לְשַׁבָּת, וְרַשׁ״י עָצְמוֹ כָּתַב שָׁם: מִדְּבָר בִּזְמַן הַזֶּה אֵין מָקוֹם הִלּוּךְ לְרַבִּים דְּהוֹלְכֵי מִדְבָּרוֹת לֹא שְׁכִיחִי, וּמִגַּוֵּה דִּדְרָכִים וַעֲיָרוֹת דִּשְׁכִיחִי אַף עַל גַּב דְּלֹא הָוֵי תֵּשַׁע שִׁשִּׁים רִבּוֹא. וְשָׁמַעְתִּי מִפִּי הָרִאשׁוֹנִים לוֹמַר שֶׁהָאִסְטַרְטָיָא שֶׁהִיא כְּבוּשָׁה חוּץ לָעֲיָרוֹת וְהוֹלְכִים מִמֶּנָּה מֵעִיר לְעִיר וּמִמְּדִינָה לִמְדִינָה עַד סוֹף כָּל הָעוֹלָם, אֵין מְדַקְדְּקִין בָּהּ בְּעוֹבְרִין עָלֶיהָ שִׁשִּׁים רִבּוֹא, דְּהָא כְּלֵי עֶלְמָא הִיא, אֲבָל בְּתוֹךְ הָעִיר אֵין שָׁם רְשׁוּת הָרַבִּים בְּלֹא שִׁשִּׁים רִבּוֹא, דְּהֲוֵי כְּדִגְלֵי מִדְבָּר [וְסֵיְם שָׁם, דְּלִדְעָתוֹ גַּם זֶה אֵינוֹ מַחֲזִיר וְכוּ׳, וְסוֹף דָּבָר אֵין לָנוּ אֶלָּא מַה שֶּׁמְּזַכֵּר בַּמַּלְמוּד, שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וּמְפֻלָּשׁ מִשְּׁנֵי רָאשֵׁיהֶן וְכוּ׳]. וְזֶה לְשׁוֹן חִדּוּשֵׁי הַרַ״ן בְּשֵׁם הָרַא״ה עַל מַה שֶּׁאָמַר בְּגְמָרָא 'כָּאן בִּזְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁרוּיִין בְּמִדְבָּר וְכוּ׳, כָּתַב שָׁם בְּתֵרוּץ הַשֵּׁנִי דְּאַקְשֵׁה לוֹמַר דִּבְאוֹתוֹ זְמַן אֲפִלּוּ שְׁאָר מִדְבָּרוֹת שֶׁהָיָה לָהֶם דֶּרֶךְ לְשָׁם לְאוֹתוֹ מִדְבָּר הָוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים, דְּאַף עַל גַּב דְּפָרַשׁ רַשׁ״י וּבַעַל הַלָּכוֹת גְּדוֹלוֹת דְּלֹא הָוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים אֶלָּא שֶׁל שִׁשִּׁים רִבּוֹא, לְאוֹ דְּבָעֵינַן שִׁשִּׁים רִבּוֹא אֶלָּא שֵׁשׁ כָּאן דֶּרֶךְ לְשִׁשִּׁים רִבּוֹא, כְּלוֹמַר שֶׁהָיָה רְגִילִין לַיְלֵךְ שָׁם אֲנָשִׁים רַבִּים תָּדִיר כְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא, וְכֵן הֲרֵי הָיוּ הַשַּׁיָּרוֹת מְצוּיוֹת שֶׁל שִׁשִּׁים רִבּוֹא וְאַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הָיוּ כֻּלָּם כָּאן בְּדֶרֶךְ כְּאָחַד. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. [וְדַע, דִּבְדִבְרֵיהֶן מִתְרַצִּין לְשִׁיטָה זוֹ אַמַּאי אָמְרוּ בַּגְּמָרָא לְעֵנְיַן מְקוֹשֵׁשׁ דְּמַעֲבִיר אַרְבַּע אַמּוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים הָוֶה, הֲרֵי בְּוַדַּאי לֹא עָשָׂה הַמַּלְאָכָה בִּפְרִסּוּם בִּפְנֵי כֹל רַק רָחוֹק מִן הַמַּחֲנֶה, מִדְּכְתִיב (במדבר טו לב) 'וַיִּמְצְאוּ', וּבְוַדַּאי לֹא הָיָה שָׁם הַשִּׁשִּׁים רִבּוֹא יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַא״ה נִיחָא]:

ח * וּמִתְקַצְּרִין בְּקָצָתָן וְכוּ׳. עַיֵּן מִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כה) בְּמַה שֶּׁכָּתְבְנוּ דְּאֲפִלּוּ אִם אֵין בְּכָל מָשָׁךְ הַמְּבוֹי וְכוּ׳. דִּין זֶה נוֹבֵעַ מִמַּגִּיד מִשְׁנֶה (פי״ד ה״א) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ״א בַּעֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ (ג א ג), וְלֹא הִזְכִּיר כָּאן שִׁיְּהֵא מְפֻלָּשׁ מִשְּׁנֵי צְדָדָיו לִרְשׁוּת הָרַבִּים, מַשְׁמַע לְכאוֹרָה דַּאֲפִלּוּ אִם רַק מִצַּד אֶחָד מְפֻלָּשׁ לִרְשׁוּת הָרַבִּים גַּם כֵּן שָׁם רְשׁוּת הָרַבִּים עָלֶיהָ, כֵּיוָן שֶׁנִּמְשָׁךְ לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים בּוֹקְעִין בּוֹ, דְּמֵי שָׁרוֹצֶה לְכַנֵּס מַרְשׁוּת הָרַבִּים לַמְּבוֹי הוּא צָרִיךְ לַעֲקֹם דַּרְכּוֹ, וְכֵן מֵירֵי כְּשֶׁהַמְּבוֹי הוֹלֵךְ לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וְהוֹלְכִין דֶּרֶךְ מְבוֹי זוֹ לְהָדְיָא לְרְשׁוּת הָרַבִּים הָאַחַר שֶׁכְּנָגְדּוֹ, וְלָכֵן יֵשׁ שָׁם רְשׁוּת הָרַבִּים גַּם עַל הַמְּבוֹי: י (כח) אֲפִלּוּ הֵם קוֹצִים וְכוּ׳. דְּכָל פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, קַיְמָא לַן דְּאֵינָהּ חוֹלֶקֶת רְשׁוּת לְעַצְמָהּ, וּבָטֵל לְגַבֵּי רְשׁוּת הָרַבִּים: (כט) וְאִם הוּא גָּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה וְכוּ׳. דְּאָז אֵין רַבִּים יְכוֹלִין לִדְרֹס עָלָיו מִצַּד גָּבְהוֹ, נַפְקָא מִכְּלָל רְשׁוּת הָרַבִּים, וְלִכְלַל רְשׁוּת הַיָּחִיד לֹא בָּא עַד גָּבְהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְנָתְנוּ עָלָיו חֲכָמִים שָׁם כַּרְמְלִית שֶׁהוּא רְשׁוּת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְהָרִיטְבָּ״א: ח (כה) בְּקָצָתָן וְכוּ׳. טָעוּת סוֹפֵר וְצָרִיךְ לוֹמַר: (כו) 'בְּקָצָתָן אוֹ שֶׁאֵין בָּהֶן שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְאָרְכָּן לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהֵם רְשׁוּת הָרַבִּים'. וּבְאוֹר הַדְּבָרִים הוּא, דְּמִתְחִלָּה כָּתַב לְעִנְיַן מְבוֹי שֶׁמִּתְקַצֵּר בְּמִקְצָתוֹ, (מ) וְאַחַר כָּךְ הוֹסִיף עוֹד דַּאֲפִלּוּ אִם אֵין בְּכָל מָשָׁךְ הַמְּבוֹי שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאָרְכּוֹ לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וּמְפֻלָּשׁ לוֹ וְרַבִּים (מא) בּוֹקְעִים בּוֹ, הֲרֵי הוּא כְּחֶלֶק מִמֶּנּוּ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה. וּמִדְּלֹא פֵּרֵשׁ הַמְחַבֵּר שִׁיעוּרָא, מַשְׁמַע (מב) דַּאֲפִלּוּ אִם הַמְּבוֹי קָצָר הַרְבֵּה וְאֵין מַחֲזִיק אֲפִלּוּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, גַּם כֵּן הֲוֵי רְשׁוּת הָרַבִּים לְדַעָה זוֹ: ט (כו) שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמּוֹת וּשְׁלִישׁ. סְבִירָא לְהוּ דִּבְשִׁעוּר זֶה (נ) גַּם כֵּן נִיחָא תַּשְׁמִישְׁתָּא לְרַבִּים קָצָת, וּמַהֲנֵי כְּשִׁנֵּי רָאשָׁיהָ מְפֻלָּשִׁין לִרְשׁוּת הָרַבִּים שֶׁיִּתְחַשֵּׁב גַּם מָקוֹם זֶה לִרְשׁוּת הָרַבִּים. וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה: (כז) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוּא רְשׁוּת הָרַבִּים. דְּכֵיוָן דִּרְשׁוּת הָרַבִּים גְּמוּרָה יֵשׁ בְּשֵׁנֵי רָאשֶׁיהָ (נא) וּבוֹקְעִין בָּהּ רַבִּים וּמְהַלְּכִין מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לִרְשׁוּת הָרַבִּים דֶּרֶךְ הַמְּבוֹי, נִמְצָא דְּהֲוֵי תַּשְׁמִישׁ דְּרַבִּים גַּם בְּזוֹ הַמְּבוֹי, וְחָשׁוּב כִּרְשׁוּת הָרַבִּים עַצְמָהּ. וְהָא דִּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן שס״ד דְּמְבוֹי הַמְפֻלָּשׁ בִּשְׁנֵי רָאשָׁיהָ לִרְשׁוּת הָרַבִּים אֵין דִּינוֹ כִּרְשׁוּת הָרַבִּים, מַיְרֵי כְּשֶׁאֵין רָחָב שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, אוֹ דְּמֵירֵי א]כְּשֶׁהַמְּבוֹי מְפֻלָּשׁ מִשְּׁנֵי צְדָדִין (נב) לִרְחַב רְשׁוּת הָרַבִּים דְּאֵין רַבִּים בּוֹקְעִין בּוֹ, דְּמֵי שָׁרוֹצֶה לְכַנֵּס מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לַמְּבוֹי הוּא צָרִיךְ לַעֲקֹם דַּרְכּוֹ, וְכֵן מֵירֵי כְּשֶׁהַמְּבוֹי הוֹלֵךְ לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים וְהוֹלְכִין דֶּרֶךְ מְבוֹי זוֹ לְהָדְיָא לִרְשׁוּת הָרַבִּים הָאַחֵר שֶׁכְּנֶגְדּוֹ, וְלָכֵן יֵשׁ שָׁם רְשׁוּת הָרַבִּים גַּם עַל הַמְּבוֹי: י (כח) אֲפִלּוּ הֵם קוֹצִים וְכוּ׳. דְּכָל פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה, קַיְמָא לַן דְּאֵינָהּ חוֹלֶקֶת רְשׁוּת לְעַצְמָהּ, וּבָטֵל לְגַבֵּי רְשׁוּת הָרַבִּים: (כט) וְאִם הוּא גָּבוֹהַּ שְׁלֹשָׁה וְכוּ׳. דְּאָז אֵין רַבִּים יְכוֹלִין לִדְרֹס עָלָיו מִצַּד גָּבְהוֹ, נַפְקָא מִכְּלָל רְשׁוּת הָרַבִּים, וְלִכְלַל רְשׁוּת הַיָּחִיד לֹא בָּא עַד גָּבְהּ עֲשָׂרָה טְפָחִים, וְנָתְנוּ עָלָיו חֲכָמִים שָׁם כַּרְמְלִית שֶׁהוּא רְשׁוּת

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ח (מ) הַגְּרָ״א: (מ) כֵּן הוּא לְפִי מַה שֶׁהִגִּיהַ הַגְּרָ״א, וְכֵן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ו) כָּתַב לְהַדְיָא דְּכֵן הוּא דַּעַת הָרַשְׁבָּ״א (עבוה״ק ג א) שֶׁהוֹבִיא בְּהָרֹב הַמַּגִּיד (פי״ד ה״א): (מא) כֵּן מוּכָח בַּפּוֹסְקִים: (מב) הַגְּרָ״א. וּמְצָאתִי כֵּן לְהַדְיָא בְּחִדּוּשֵׁי הָרַשְׁבָּ״א עַל עֵרוּבִין וְהָרִיטְבָּ״א שָׁם בְּדַף ו׳ (ע״ב) וְהַמְאִירִי בְּשִׁבָּת (ו.) דַּאֲפִלּוּ אִם הוּא רָחָב רַק עֶשֶׂר אַמּוֹת גַּם כֵּן רְשׁוּת הָרַבִּים הוּא, כֵּיוָן שְׁאָרְכּוֹ לְאֹרֶךְ רְשׁוּת הָרַבִּים. וְכֵן כָּתַב בְּהַגָּהוֹת אֲשֶׁרִ״י פֶּרֶק קַמָּא דְּעֵרוּבִין (סי׳ ח), אֶלָּא שֶׁהֵם ,פֵּרְשׁוּ בְּדִבְרֵיהֶן כְּשִׁנֵּי רָאשֵׁי הַמְּבוֹי מְפֻלָּשׁ לִרְשׁוּת הָרַבִּים - וְעוֹבְרִין דֶּרֶךְ שָׁם מִזֶּה לָזֶה: ט (נ) לְבוּשׁ (סעיף ט): (נא) הַגְּרָ״א בְּשֵׁם הַתּוֹסָפוֹת (עירובין ו: ד״ה וכיון), וְכֵן כָּתַב הָרַא״שׁ (פ״א עירובין סי׳ ח): (נב) עַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה שלש עשרה):

[א] ליקוטי דברי הרב: ראה בליקוטי דברי הרב לביה״ל ד״ה י״ג אמות. [ב] בשו״ע הרב (סי״ב) פסק וז״ל: מבואות הרחבים ט״ז אמה אפילו שמתקצרים בקצתן ואין בהם ט״ז אמה הרי הן רה״ר וכו׳, לפיכך מבואות המפולשים לרה״ר מב׳ ראשיהם וארכן לאורך רה״ר אע״פ שאין ברחבן ט״ז אמה הרי הם רה״ר גמורה וכו׳. אבל אם ארכן מפולש לרוחב רה״ר אינן רה״ר. וי״א שאינן רה״ר אלא אם כן רחבים י״ג אמה ושליש (ואז הם רה״ר אפילו הם מפולשים לרוחב רה״ר) (עיין בציונים שם). [ג] ובשו״ע הרב הביא בסתמא דכה״ג הוי רה״ר כנ״ל.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah